

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Навчальна

для студентів 1-го курсу

спеціальності	012 Дошкільна освіта
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	012.00.01 Дошкільна освіта

Київ – 2022

Розробники:

Ганна ІВАНЮК, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка;

Олена ВЕНГЛОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка;

Валентина ДЕМ'ЯНЕНКО, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка;

Леся КУЗЕМКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка;

Алла СІЧКАР, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Ірина НОВИК, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол від 12.01.2022 р. № 2.

Завідувач кафедри *Ганна Іванюк* (Ганна ІВАНЮК)
(підпис)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) *Олена Половіна* (Олена ПОЛОВІНА)
(підпис)

12.01.2022 р.

Програму практики перевірено
Заступник директора/декана *Леся Куземко* (Леся КУЗЕМКО)
(підпис)

21.01.2022 р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	обов'язкова	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180	
Курс	1-й	1-й
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів із розподілом:		
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин:	180	180
Тривалість (у тижнях)	4	4
Форма семестрового контролю	Залік	Залік

3. Мета та завдання практики

Мета практики: ознайомити студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта із особливостями здійснення психолого-педагогічного супроводу у різних типах закладів дошкільної освіти, закріпити та поглибити теоретичні знання, практичні уміння і способи діяльності, отриманих в процесі вивчення навчальних дисциплін «Педагогіка», «Психологія» «Людинознавство», формування загальних та професійних компетентностей майбутніх вихователів дітей дошкільного віку.

Завданнями практики є:

1) ознайомлення студентів із структурою, змістом, особливостями здійснення психолого-педагогічного супроводу у різних типах закладів дошкільної освіти;

2) формування здатності та готовності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку здійснювати діагностику індивідуальних особливостей розвитку дітей передшкільного віку;

3) формування у майбутніх фахівців умінь складати діагностичні картки індивідуального розвитку дітей;

4) формування загальних і предметних (фахових) компетентностей, зокрема, здатностей:

- до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (КЗ-3);
- забезпечення якості виконуваних робіт: планувати, складати прогнози та передбачати наслідки власної професійної та інноваційної діяльності (КЗ-5);
- до міжособистісної взаємодії (КЗ-6);
- до застосовування знань у практичних ситуаціях (КЗ-8);
- роботи з джерелами навчальної та наукової інформації (КС-1);
- нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці (КС-17);

- знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та

застосовувати її в роботі з дітьми, батьками (КС-18);

- до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами (КС-19);
- до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини (КС-20).

4. Результати проходження практики

За результатами проходження навчальної практики у студентів формуються уміння:

- встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами (ПР-06);
- здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками (ПРН-17);
- враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку (ПР-20).

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів		Розподіл годин між видами робіт
Етап I. Організаційний		
1. Ознайомлення зі змістом та завданнями навчальної практики.		3
2. Ознайомлення з правами та обов'язками студентів-практикантів.		2
3. Розроблення дорожньої карти на період проходження навчальної практики.		3
4. Ознайомлення з різними типами закладів дошкільної освіти та особливостями здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини в цих закладах.		30
5. Розроблення та ведення Е-портфолію «Особистісно-професійне зростання студента».		12
Разом		50
Етап II. Дослідницький		
За умови проходження практики на базі ЗДО	За умови проходження студентами практики у дистанційному форматі	12

1. Здійснення оцінки фізичного розвитку дитини передшкільного віку (загальний фізичний розвиток, стан здоров'я, розвиток аналізаторів) (за можливості).	Діагностика особистісно-професійного розвитку студента-практиканта спеціальності «Дошкільна освіта»	
2. Вивчення індивідуальних особливостей розвитку дітей передшкільного віку (мовленнєвий розвиток, моторна, емоційно-вольова сфери).		12
3. Діагностика ігрової діяльності та соціальних взаємин дітей передшкільного віку у системі дитина-дорослий, дитина-однолітки.		12
Разом		36
Етап III. Самостійна робота		
Виконання завдань самостійної роботи		82
Разом		82
Етап IV. Рефлексійний		
1. Підготовка звітної документації, рефлексія у форматі відео		10
2. Захист звіту на підсумковій конференції.		2
Разом		12
Усього		180

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Програма навчальної практики розроблена для студентів 1-го курсу спеціальності «Дошкільна освіта». Завдання практики побудовані з урахуванням змісту навчальних дисциплін «Людинознавство», «Педагогіка», «Психологія» та спрямовані на вивчення індивідуальних особливостей розвитку дітей дошкільного віку, здійснення оцінки їхнього фізичного розвитку, формування способів діяльності щодо здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини в різних типах закладів дошкільної освіти.

Підготовка до проходження студентами практики здійснювалася на базі Центру самопізнання та саморозвитку у процесі виконання міждисциплінарних проєктів, відвідування майстер-класів, тренінгів, майстерні особистісно-професійного розвитку. У перебігу цих заходів обговорювалися питання щодо особливостей створення портфоліо «Особистісно-професійного зростання студента» та здійснення діагностики розвитку дитини дошкільного віку.

У перебігу навчальної практики студенти вивчають особливості організації освітньої діяльності в різних типах закладів дошкільної освіти, що різняться за структурою (заклади дошкільної освіти, заклади дошкільної освіти компенсуючого типу, навчально-виховний комплекс, центр розвитку дітей) та змістом організації освітнього процесу (заклади, де впроваджуються альтернативні технології навчання, теоретико-практична спадщина видатних педагогів).

Зміст і завдання навчальної практики студенти виконують на базі закладу дошкільної освіти упродовж 4 тижнів. За умови уведення карантинних обмежень завдання практики виконуються у дистанційному форматі. Програма практики охоплює чотири етапи: організаційний, дослідницький, самостійна робота, рефлексійний.

На першому етапі студенти ознайомлюються із змістом та завданнями навчальної практики, вимогами щодо оформлення звітної документації (наповнення портфолію «Особистісно-професійне зростання студента»), а також з особливостями психолого-педагогічного супроводу життєдіяльності дітей у різних типах закладів дошкільної освіти.

Метою другого етапу практики є психолого-педагогічна діагностика нервово-психічного, фізичного розвитку дитини передшкільного віку, діагностика ігрової діяльності та соціальних взаємин дітей раннього та дошкільного віку у системі дитина-дорослий, дитина-дитина. Студенти, які проходять практику в дистанційному форматі, здійснюють самодіагностику особистісно-професійного розвитку студента.

На третьому етапі (самостійна робота) студенти наповнюють Е-портфолію «Особистісно-професійного зростання студента» матеріалами: відео-презентацією про кращі практики, що реалізуються у закладах дошкільної освіти м. Києва (за умови уведення карантинних обмежень студенти укладають каталог різних типів закладів дошкільної освіти), каталогом дидактичних ігор для дітей раннього чи/або дошкільного віку, добіркою діагностичного інструментарію для вивчення психічних процесів дітей дошкільного віку.

Четвертий етап – передбачає оформлення студентами звітної документації. За умови проходження практики у дистанційному форматі студенти створюють відео-звіт, який презентують під час звітної конференції.

Результати практики студенти фіксують у щоденнику, ведення якого здійснюють у форматі блогу.

6.2. Завдання для самостійної роботи та/або перелік індивідуальних завдань для студентів

Створення Е-портфолію «Особистісно-професійного зростання студента»

Наповнення рубрик:

- відео-презентація кращих практик закладів дошкільної освіти (за умови уведення карантинних обмежень – укладання каталогу закладів дошкільної освіти різних типів, що функціонують в Україні (за результатами пошуку та вивчення освітніх сайтів));

- каталог діагностичного інструментарію для вивчення психічних процесів дітей дошкільного віку;
- каталог дидактичних ігор різних видів (назва, мета, завдання, правила, зміст гри, фотоматеріали);
- щоденник-блог із фіксацією результатів виконання завдань практики.

6.3. Обов'язки студентів під час проходження практики

1. Взяти участь в установчій та підсумковій конференціях із навчальної практики.
2. Виконати в повному обсязі всі завдання, передбачені програмою практики.
3. Оформити звіт за результатами практики.
4. Захистити звіт про виконання завдань практики на звітній конференції.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики.

Обов'язки керівників практики від кафедри:

На організаційному етапі керівники практики:

1. Розробляють програму практики, тематику індивідуальних завдань на період проходження практики.
2. Знайомлять студентів із програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності.
3. Організують і беруть участь в установчій конференції онлайн.
4. Погоджують індивідуальні плани студентів-практикантів.

На основному етапі:

1. Керівники практики надають студентам під час виконання завдань практики методичну допомогу.
2. Проводять індивідуальні та групові консультації щодо виконання завдань практики.
3. Надають допомогу студентам в узагальненні результатів практики.

На підсумковому етапі:

1. Керівники практики консультують студентів щодо підготовки звітної документації.
2. Беруть участь у звітній конференції практики.
3. Оцінюють результати проходження студентами практики.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види робіт/діяльності студента	Форма звітності	Кількість балів		
		За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів

Створення й оформлення персонального Е-портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»	Ел. ресурс	5	1	5
Наповнення Е-портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»:				
- дорожня карта студента-практиканта;	Ел. Ресурс	5	1	5
- відео-презентація кращих практик ЗДО м. Києва (За умови уведення карантинних обмежень – каталог різних типів закладів дошкільної освіти)	Ел. Ресурс	15	1	15
- каталог дидактичних ігор різних видів (назва, мета, завдання, правила, зміст гри, фотоматеріали). Студент добирає ігри з друкованих джерел, або створює самостійно у будь-якій комп'ютерній програмі або ресурсі (5 ігор)	Ел. ресурс	5	5	25
- каталог діагностичного інструментарію для вивчення психічних процесів (уяви, уваги, пам'яті, мислення, мовлення) дітей передшкільного віку (назва методики, автор, мета, опис, джерело) – по 2 методики для вивчення 3-х психічних процесів)	Ел. ресурс	5	3	15
діагностична картка індивідуального розвитку дитини / або діагностична картка особистісно-професійного розвитку студента-практиканта спеціальності «Дошкільна освіта»	Ел. ресурс	15	1	15
рефлексія у форматі відео про проходження навчальної практики	Др. ресурс	5	1	5
щоденник-блог за результатами виконання завдань практики	Ел. ресурс	15	1	15
Разом				100
Максимальна кількість балів: 100				

7.2. Перелік звітної документації

Звітна документація навчальної практики подається у Е-портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента». Обов'язковими структурними компонентами портфоліо є:

- дорожня карта студента-практиканта;
- відео-презентація кращих практик ЗДО м. Києва (за умови уведення

- карантинних обмежень – каталог різних типів закладів дошкільної освіти);
- каталог дидактичних ігор різних видів (назва, мета, завдання, правила, зміст гри, фотоматеріали). Студент добирає ігри з друкованих джерел, або створює самостійно у будь-якій комп'ютерній програмі або ресурсі – 5 ігор;
  - каталог діагностичного інструментарію для вивчення психічних процесів дітей дошкільного віку;
  - діагностична картка індивідуального розвитку дитини або діагностична картка особистісно-професійного розвитку студента-практиканта спеціальності «Дошкільна освіта»;
  - рефлексія у форматі відео про проходження навчальної практики.

7.3. Вимоги до рефлексії про практику

Тривалість рефлексії, що створюється студентами у форматі відео становить до 2 хв. Зміст рефлексії має містити короткі висновки про виконану роботу за результатами навчальної практики.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється після завершення виконання завдань навчальної практики в закладі дошкільної освіти та захисту звіту про проходження практики.

Критерії оцінювання

Завдання	Критерії	Бали
Персональне портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»	- зміст портфоліо відповідає поставленим завданням, в повній мірі розкриває результати досліджень, вирізняється самостійністю та оригінальністю, має оформлення відповідно до вимог, наявні всі обов'язкові структурні елементи. Дизайн портфоліо вирізняється оригінальністю та творчістю. У змісті портфоліо відсутні орфографічні та стилістичні огріхи;	4-5
	- у змісті портфоліо є деякі стилістичні й орфографічні огріхи, наявні не всі обов'язкові структурні елементи, не достатньо простежується авторський підхід до його створення;	2-3
	- зміст портфоліо не в повній мірі розкриває завдання практики, зустрічаються запозичені матеріали інших студентів, в оформленні наявні технічні помилки, відсутні фото- і відеоматеріали.	0-1
Всього:		5

Дорожня карта студента на період проходження практики	- у змісті дорожньої карти чітко визначено завдання практики та терміни їх виконання;	4-5
	- у змісті дорожньої карти не в повній мірі відображено завдання практики.	1-3
Всього:		5
Відео-презентація кращих практик ЗДО м. Києва (За умови уведення карантинних обмежень – каталог різних типів закладів дошкільної освіти)	- у каталозі представлено результати пошуку та вивчення сайтів різних типів закладів дошкільної освіти. Матеріал у каталозі подано в логічній послідовності, системно, комплексно, проілюстровано фотографіями. Мають місце узагальнення та висновки, авторське бачення	13-15
	- у каталозі подано опис не всіх типів ЗДО, передбачених у завданнях програми, який частково проілюстровано фотоматеріалами. Матеріал викладено послідовно, однак мають місце орфографічні та стилістичні помилки;	8-12
	- студентом здійснено опис окремих типів закладів дошкільної освіти (2-3). Відсутні узагальнення, висновки, фотоматеріали.	1-7
Всього:		15
Каталог дидактичних ігор різних видів (назва гри, мета, завдання, правила, зміст, фотоматеріали). Студент добирає ігри з друкованих джерел або створює їх самостійно у будь-якій комп'ютерній програмі чи ресурсі.	- добірка дидактичних ігор (5) є різноманітною і включає 1-2 авторські гри, які представлено з урахуванням всіх вимог.	20-25
	- добірка включає дидактичні ігри різних видів (4-5, з них одна - авторська), проте в їх описі відсутні окремі компоненти.	10-19
	- добірка включає 4-5 дидактичних ігор одного виду, в описі яких подано 2-3 компоненти; відсутні авторські ігри. Мають місце стилістичні та орфографічні помилки.	1-9
Всього:		25
каталог діагностичного	- добірка здійснена з різних джерел, книжок; діагностичні методики спрямовані на дослідження	12-15

інструментарію для вивчення психічних процесів дітей дошкільного віку (назва методики, автор, мета, джерело) (по 2 методики для вивчення трьох психічних процесів – на вибір).	психічних процесів дітей дошкільного віку; підібрано 6 методик і більше; каталог заповнений відповідно до вимог.	
	- добірка здійснена з 2-3 джерел, книжок; діагностичні методики спрямовані на дослідження психічних процесів як дітей дошкільного віку, так іншої вікової категорії; підібрано до 5 методик; каталог заповнений відповідно до вимог.	8-11
	- добірка здійснена з одного джерела, книжки; діагностичні методики не спрямовані на дослідження психічних процесів дітей дошкільного віку; підібрано менше 4 методик; каталог частково відповідає вимогам; мають місце стилістичні та орфографічні помилки.	1-7
Всього:		15
Діагностична картка розвитку дитини (за можливості), або діагностична картка особистісно-професійного розвитку студента-практиканта спеціальності «Дошкільна освіта»	- студентом виконано весь обсяг роботи відповідно до поданих діагностичних методик; діагностичну карту індивідуального розвитку дитини/студента складено у відповідності до проведеного дослідження. Опис подано в логічній послідовності. Здійснений аналіз дослідження проілюстровано його реальними результатами.	15
	- діагностичну карту індивідуального розвитку дитини/студента складено у відповідності до проведеного дослідження, є спроба аналізу результатів дослідження. Частково порушена логічна послідовність викладу матеріалу. Результати окремих діагностичних методик не підкріплено продуктами діяльності.	12-14
	- використано не всі діагностичні методики щодо вивчення розвитку дитини/студента. Подано результати дослідження без аналізу та фактичного матеріалу.	1-11
Всього:		15
Щоденник-блог	- щоденний облік виконаної роботи викладено логічно, послідовно, ґрунтовно; наявні висновки та власні узагальнення. Опис виконаної роботи підкріплений фото- та відеоматеріалами. Текст не	14-15

	містить граматичних та стилістичних помилок. Має місце авторський підхід до викладу матеріалу;	
	- зміст обліку виконаної роботи викладено з порушенням логіки, наявні незначні граматичні та стилістичні огріхи. У щоденнику не представлено аналітичних матеріалів за кожен день практики, мають місце запозичення з описів інших студентів;	10-13
	- зміст обліку виконаної роботи має ознаки формального викладу матеріалу; опис виконаних завдань є поверховим, без узагальнень, авторської думки. У щоденнику відсутні фото- і відео матеріали. Текст містить орфографічні та стилістичні помилки.	1-9
Всього:		15
Рефлексія у форматі відео за результатами практики (<i>студент знімає власний звіт (відео до 2 хв.) із коротким висновком про виконану роботу та рефлексією</i>)	- відеозвіт вирізняється ґрунтовністю, самостійністю, аналітичним викладом матеріалу, умінням узагальнювати матеріали, робити висновки, проводити рефлексію власної діяльності	5
	- відеозвіт має ознаки формального викладу матеріалу, відсутні узагальнення, висновки; міркування щодо власних результатів практики.	1-4
Всього		5
Разом:		100 балів

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

В	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
С	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
Д	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
Е	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. *Дитина*: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; наук. ред. Г. В. Беленька; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна та ін. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
2. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с.
3. Мельник І.С. *Педагогічна психологія: дошкільний вік*. Навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. 128 с.
4. Поніманська Т. І. *Дошкільна педагогіка*: Підручник. 4-те вид., перероблене. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
5. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.

Додаткова:

1. Мойсак О. Д. *Основи медичних знань і охорони здоров'я*: навчальний посібник. 5-те вид., виправлене та доповнене. Київ, 2008. 616 с.

2. Павелків Р. В. *Дитяча психологія* : навч. посібник. Київ, 2008. 432 с.
3. Про дошкільну освіту : Закон України. 2628-III (редакція від 01.01.2021, підстава – 978 IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
4. Про затвердження Професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» : Наказ Міністерства економіки України (Мінекономіки) від 19 жовтня 2021 року № 755-21. URL: <file:///C:/Users/adm/Downloads/61727cdc64def816302302.pdf>.
5. Психологічні особливості студентського віку. На допомогу кураторам. Вип. 3 / [укладачі : Л.М. Яворовська, Р.Ф. Камишнікова, О.Є. Поліванова, С.Г. Яновська, С.М. Куделко]. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 88 с. URL : http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/9397/2/Psychologichni_osoblyvosti_2013_3.pdf (дата звернення 27.03.2020).
6. Скарбничка ігор і віршованої мозаїки для дітей раннього та дошкільного віку: навч.-метод. посібник. Упоряд. Г.І. Іванюк, та ін.; за заг. ред. Г. І. Іванюк. Київ: Сім кольорів, 2009. 240 с.
7. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О.Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФР-Україна», 2019. 488 с.